

Aanvullende informatie op Studiegids 2019 – 2020

**Master Lerarenopleiding
Educatieve minor
Educatieve module**

ICLON

**Interfacultair Centrum voor Lerarenopleiding,
Onderwijsontwikkeling en Nascholing**

**ICLON
Afdeling Voortgezet Onderwijs
Willem Einthovengebouw
Kolffpad 1, 2333 BN Leiden
Postbus 905, 2300 AX Leiden
Tel. 071 - 527 4015**

www.iclon.nl/lerarenopleiding

**Universiteit
Leiden**
ICLON

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer: waar vind je welke informatie?	3
2. Beknopte beschrijving van de opleiding	4
3. Informatie over de opleiding.....	5
Onderwijsmomenten en rooster	5
Elektronische leeromgeving.....	5
Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten:.....	5
Toelichting beoordeling en rubrics.....	6
Examencommissie en examinatoren	6
Opleidingscommissie	6
Klachtencoördinator	6
Studiepuntenregistratie, afstuderen en diploma-uitreiking	7
Begeleiding, voorzieningen en ondersteuning	7
Fraude, plagiaat en andere onregelmatigheden	8
Persoonsgegevens en privacy	8
Mediatheek.....	9
4. Informatie over het praktijkdeel.....	10
5. Curriculum Master Lerarenopleiding.....	12
6. Curriculum Educatieve minor en Educatieve module.....	14
7. Curriculumonderdelen.....	15
Leren en Instructie	15
Pedagogiek.....	17
Vakdidactiek 1	19
Praktijk 1	21
Innovaties in Onderwijs.....	24
Leren en Instructie 2	26
Vakdidactiek 2	28
Vakdidactische verdieping	30
Praktijk 2	32
8. Relevante websites.....	35
Bijlage I Eindtermen master Lerarenopleiding	36
Bijlage II Eindtermen Educatieve minor en Educatieve module	38
Bijlage III Praktijkvoorwaarden Universitaire Lerarenopleiding.....	39
Bijlage IV Rubrics ICLON Lerarenopleiding	41

1. Leeswijzer: waar vind je welke informatie?

Specifieke informatie over de opleiding vind je in de Studiegids. Deze gids '**Aanvullende informatie op Studiegids**' bevat meer informatie over de opleiding, zoals bijvoorbeeld:

- Onderwijsmomenten
- Opleidingsvarianten
- Praktijkdeel van de opleiding

Tevens hebben we de belangrijkste informatie van de studentenwebsite in deze aanvullende informatie gebundeld. Voorbeelden hiervan zijn:

- Studiepuntenregistratie
- Afstuderen en diploma-uitreiking
- Mediatheek

De bijlagen hebben onder meer betrekking op de eindtermen en praktijkvoorwaarden.

Studiegids

Studiegids: www.studiegids.leidenuniv.nl

In de elektronische Studiegids vind je specifieke informatie over de opleiding. Je vindt er bijvoorbeeld informatie over:

- Curriculumonderdelen
- Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten
- Onderwijs- en examenregeling (OER)

De Onderwijs- en Examenregeling is een wettelijk document dat geldig is voor één collegejaar. In de OER vind je bijvoorbeeld informatie over:

- o Vrijstellingen aanvragen
- o Tentamens (beoordelingstermijn, geldigheidsduur, etc.)
- o Cum laude criteria
- o Gedragcodes

Er is een aparte Studiegidspagina voor:

- [de Master Lerarenopleiding](#)
- [de Educatieve minor](#)
- [de Educatieve module](#)

Studentenwebsite

Studenten website: www.student.universiteitleiden.nl Selecteer jouw opleiding (Leraar VHO in schoolvak) om ook ICLON-specifieke informatie te vinden.

Op de studentenwebsite vind je algemene informatie voor studenten van de Universiteit Leiden zoals bijvoorbeeld:

- In- en uitschrijven bij de universiteit
- Examencommissie en Opleidingscommissie
- Studentenstatuut
- Studentenvoorzieningen en -ondersteuning (zie ook hoofdstuk 3)

2. Beknopte beschrijving van de opleiding

De universitaire lerarenopleiding bestaat voor de helft uit een praktijk- en voor de helft uit een instituutsdeel. Beide delen hangen nauw met elkaar samen. Kennis en opdrachten worden in de praktijk toegepast en vanuit het instituut uitgevoerd. Omgekeerd worden vragen uit de praktijk op het instituut met behulp van de relevante theorie onderzocht. Met andere woorden: alle studieonderdelen op het instituut staan in verband met de praktijk op school.

Centraal in de opleiding staat de professionele ontwikkeling als docent. Tijdens de opleiding verwerft de student vaardigheden om ervaringen in de praktijk te kunnen verbinden met eigen overtuigingen en met wat anderen belangrijk vinden (theorie, school, begeleiders, medestudenten), en op basis hiervan het eigen leerproces te sturen en in te richten. In de opleiding komen achtereenvolgens de verschillende rollen waarin de docent opereert aan de orde: als regisseur van het leerproces van leerlingen, als vakdidacticus, als pedagoog, en als lid van de schoolorganisatie. Daarnaast vereist het beroep van docent de rollen van professional en van vakdidactische onderzoeker. De laatste rol wordt opgevat als onderzoeker van een onderwijsontwerp op een vakgebied.

Een beschrijving van de curriculumonderdelen van de opleiding is weergegeven in hoofdstuk 7 *Curriculumonderdelen*. Het praktijkdeel bestaat óf uit een baan óf uit een door het ICLON te regelen stage in het voortgezet onderwijs. Voor meer informatie zie hoofdstuk 4 *Informatie over het praktijkdeel*.

3. Informatie over de opleiding

Onderwijsmomenten en rooster

Maandag is de opleidingsdag voor alle studenten van het ICLON. Aan het begin van de opleiding is ook op enkele vrijdagen onderwijs ingeroosterd. Studenten dienen de hele maandag evenals de ingeroosterde vrijdagen beschikbaar te zijn voor onderwijs. Het onderwijs voor alle vakken vindt plaats aan de Universiteit Leiden, in het Pieter de la Courtgebouw (Wassenaarseweg 52, Leiden).

Onderwijsvrije dagen/periodes vallen in het collegejaar 2019-2020 op:

Kerstvakantie:	21 december 2019 t/m 5 januari 2020
2 ^e Paasdag	13 april 2020
Koningsdag	27 april 2020
Dodenherdenking	4 mei 2020
2 ^e Pinksterdag	1 juni 2020

Naast het onderwijs op het instituut loopt het praktijkdeel van de opleiding. Voor meer informatie hierover, zie hoofdstuk 4 *Informatie over het praktijkdeel*.

Rooster

Het rooster van de opleiding volgt het schooljaar van scholen voor voortgezet onderwijs in Zuid- Holland. Het rooster is te vinden op de volgende website:

<https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo/informatie-over-de-opleiding/informatie-voor-zittende-studenten>

Opleiding start augustus/september 2019

De opleiding begint op maandag 26 augustus 2019 met een verplichte startweek. Studenten moeten uiterlijk op 31 augustus 2019 ingeschreven zijn bij de universiteit.

Opleiding start januari/februari 2020

De opleiding begint op maandag 27 januari 2020 met een verplichte startweek. Studenten moeten uiterlijk op 31 januari 2020 ingeschreven zijn bij de universiteit.

Elektronische leeromgeving

In de opleiding wordt gebruik gemaakt van de elektronische leeromgeving Blackboard (<http://blackboard.leidenuniv.nl>) voor het verstrekken van informatie, communicatie met docenten en medestudenten. Naast de courses per studieonderdeel, is er een Beoordelingscentrum ten behoeve van het inleveren en beoordelen van (eind)producten.

Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten:

Het overzicht met de data van de beoordelingsmomenten en de inleverdata van de eindproducten, het Overzicht beoordelingsmomenten 2019-2020, is te vinden op de Studiegids (www.studiegids.leidenuniv.nl, zie ook pagina 3).¹

¹ voor meer informatie zie de Onderwijs- en examenregeling

Toelichting beoordeling en rubrics

Voor de beoordeling wordt bij elk studieonderdeel (behalve bij L&I) gebruik gemaakt van rubrics (zie Bijlage VI), die gebaseerd zijn op de eindtermen van de opleiding (zie Bijlage I & II en de studiewijzers bij elk studieonderdeel). Voor elk van de zes beroepsrollen waarvoor wordt opgeleid, is een rubric beschikbaar. Op basis van verzameld bewijsmateriaal wordt voor elk aspect in een rubric aangegeven op welk niveau de student dit beheerst. Elke ingevulde rubric geeft derhalve aan op welke niveau de student een bepaalde beroepsrol beheerst. Welke rubric bij welk studieonderdeel wordt gebruikt, staat vermeld bij de afzonderlijke curriculumonderdelen (zie hoofdstuk 7). Naast een oordeel over het niveau waarop de student presteert en functioneert, geeft de docent ook een korte schriftelijke verantwoording van het oordeel.

Hieronder is nader toegelicht wat de relatie is tussen cijfer (zie OER) en het beheersniveau dat is bepaald aan de hand van de rubrics.

<i>Beheersniveau Rubric</i>	<i>Cijfer</i>
Niveau 1	5
Niveau 1 à 2	5
Niveau 2	6
Niveau 2 à 3	7
Niveau 3	8
Niveau 3 à 4	9
Niveau 4	10

Examencommissie en examinatoren

Bekijk de samenstelling van de Examencommissie op de volgende [website](#). De Examencommissie van het ICLON benoemt ieder collegejaar examinatoren. Docenten aangewezen voor het huidige collegejaar vind je in de [lijst van examinatoren](#). Meer informatie over de Examencommissie vind je op de [studentenwebsite](#).

Opleidingscommissie

De Opleidingscommissie (OC) heeft een adviserende taak en richt zich op het bevorderen en waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. Hiervoor worden de resultaten van de studentevaluaties van de afzonderlijke studieonderdelen gebruikt, die verspreid over het jaar onder de studenten van de opleiding worden afgenomen.

Bij de start van elk nieuw cohort worden studenten uitgenodigd zitting te nemen in de OC.

Op de volgende [website](#) vind je een actueel overzicht van alle OC-leden.

Voor vragen, opmerkingen en ideeën met betrekking tot de kwaliteit van de opleiding, kun je contact opnemen met de opleidingscommissie via:

opleidingscommissie@iclon.leidenuniv.nl.

Meer informatie over de Opleidingscommissie en medezeggenschap vind je op de [studentenwebsite](#).

Klachtencoördinator

De klachtencoördinator voert de [Regeling Overige Klachten](#) uit. Dat houdt in dat als een klacht niet onder een van de andere regelingen, zoals de (universitaire) Ombudsfunctionaris, de Vertrouwenspersoon ongewenst gedrag, de Klachtencommissie Ongewenst Gedrag of de Commissie Wetenschappelijke Integriteit valt, de

klachtencoördinator van het ICLON de klacht zal behandelen. De klachtencoördinator van het ICLON is [mw. dr. N. Saab](#).

Studiepuntenregistratie, afstuderen en diploma-uitreiking

Studiepuntenregistratie

Nadat je een studieonderdeel met goed gevolg hebt afgerond én de docent een cijferlijst heeft uitgegeven, wordt het resultaat geregistreerd in USIS. Je krijgt via USIS automatisch een bericht van registratie. Daarnaast kun je altijd de geboekte resultaten in USIS inzien.

Afstuderen master Lerarenopleiding

Als het laatste studieresultaat in USIS geregistreerd is, wordt de afstudeerprocedure in gang gezet door het onderwijssecretariaat. Je ontvangt hiervan een bericht per e-mail van het onderwijssecretariaat. Let op het volgende:

- Je bent zelf verantwoordelijk voor het tijdig uitschrijven bij de universiteit. Dat doe je via Studielink.
- Om te kunnen afstuderen moet - indien van toepassing - ook aan alle overige voorwaarden van het toelatingsbesluit voldaan zijn.

Onderwijsbevoegdheid Educatieve minor

Je beperkte tweedegraads onderwijsbevoegdheid staat aangetekend op het diploma-supplement dat bij je bachelor-diploma hoort. Controleer of dit werkelijk het geval is. Zo niet, neem dan contact op met het onderwijssecretariaat van je bacheloropleiding.

Onderwijsbevoegdheid Educatieve module

Studenten van de Educatieve module krijgen hun beperkte tweedegraads onderwijsbevoegdheid na afronding van de module in de vorm van een certificaat. Dit certificaat krijg je van het ICLON.

Diploma-uitreiking

Tweemaal per jaar (over het algemeen de laatste vrijdag in maart en de laatste vrijdag in september) worden de diploma's tijdens een feestelijke bijeenkomst uitgereikt. Hiervoor worden alle afstuderende studenten (ook Educatieve minor/module) van het ICLON uitgenodigd. Het diploma kan niet per post worden toegestuurd maar kan wel persoonlijk door de student of door een gemachtigde worden afgehaald bij de balie van het secretariaat van de lerarenopleiding (in alle gevallen moet een geldig legitimatiebewijs worden getoond).

Begeleiding, voorzieningen en ondersteuning

Begeleiding en supervisie

Voor alle opleidingstrajecten geldt dat gedurende de hele opleiding een supervisor vanuit het ICLON de student bij het leerproces begeleidt, schoolbezoek(en) aflegt en (met de begeleider op school) de (tussentijdse) beoordelingsgesprekken voert. De supervisor begeleidt de student bij het maken/verzamen van de voor de praktijkbeoordeling noodzakelijke informatie. Op school wordt de student begeleid door een schoolopleider (BOS) en/of werkplekbegeleider (vakcoach).

Gedurende de hele opleiding zijn er supervisie- en intervisiebijeenkomsten. In de bijeenkomsten vindt aan de hand van de praktijkervaringen van de student, de in de opleiding aangeboden theorie en de rubrics individuele en collectieve coaching plaats.

Studentenvoorzieningen en –ondersteuning vanuit Universiteit Leiden

De Universiteit Leiden biedt diverse voorzieningen in het kader van begeleiding, advies en ondersteuning. Informatie hierover kun je vinden op de studentenwebsite (www.student.universiteitleiden.nl). Denk hierbij aan:

- **Frontoffice Studentenzaken (Studentencentrum Plexus)**
Hier kun je terecht met algemene vragen over studeren aan de Universiteit Leiden, zoals (her)inschrijving en uitschrijving, betalen van het collegegeld, collegekaart en LU-Card, ULCN-account en inloggegevens.
- **Workshops & trainingen**
De Studenten Loopbaan Service biedt workshops aan in drie thema's: Persoonlijke ontwikkeling, Studievaardigheden en –management en Loopbaan & solliciteren.
- **Loopbaanadviseurs en Career Service**
Bij de loopbaanadviseurs kun je terecht voor loopbaanadvies. De Career Service biedt ondersteuning bij vragen over jouw loopbaan, persoonlijk profiel, de arbeidsmarkt en solliciteren.
- **Studentendecanen**
Studentendecanen beantwoorden je vragen en helpen je met problemen waarbij verschillende regelingen en wettelijke bepalingen een rol spelen (bijvoorbeeld bij functiebeperking, zwangerschap, ziekte of persoonlijke omstandigheden).
- **Studentenpsychologen**
De studentenpsychologen kunnen je helpen bij zowel studiegerelateerde als persoonlijke problemen.
- **Klachten en vertrouwenspersonen**
Ben je het niet eens met een beslissing van de universiteit of het gedrag van een medestudent of medewerker? Lees op de website wat je kunt doen als je er samen niet uitkomt of als je degene waarover de klacht gaat niet (zelf) wilt aanspreken.
- **Studentenstatuut**
Het studentenstatuut stelt Leidse studenten op de hoogte van wat zij van de universiteit mogen verwachten en wat de universiteit van hen verwacht.

Fraude, plagiaat en andere onregelmatigheden

Regels ten aanzien van fraude, plagiaat en andere niet reglementaire zaken staan in het studentenstatuut:

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/studentenstatuut>

De eindproducten voor de studieonderdelen Pedagogiek, Vakdidactiek 2 en Vakdidactische verdieping worden middels Turnitin gecontroleerd op plagiaat.

Persoonsgegevens en privacy

De student bewaart zowel tijdens als na afloop van de praktijkperiode geheimhouding betreffende alle (persoons)gegevens van leerlingen, docenten en/of andere bij het ICLON betrokken personen. Onder (persoons)gegevens wordt onder

andere verstaan: gegevens aan de hand waarvan leerlingen, docenten en/of andere bij het ICLON betrokken personen direct of indirect kunnen worden geïdentificeerd. Hieronder valt in ieder geval naam- en adresgegevens, beeldmateriaal en alle informatie uit dossiers van leerlingen, zoals cijferlijsten. De geheimhouding geldt eveneens voor alle informatie die door het ICLON als vertrouwelijk is aangemerkt of waarvan uit de aard van de informatie in redelijkheid blijkt dat deze vertrouwelijk is. Als de Student constateert dat dergelijke (persoons)gegevens en/of vertrouwelijke informatie door zijn of haar toedoen mogelijk in handen zijn gekomen van onbevoegde derden, dan dient de student dit zo snel mogelijk (uiterlijk binnen 24 uur) en uitsluitend te melden bij de Privacy officer van het ICLON. Het ICLON neemt de melding vervolgens in behandeling en is verantwoordelijk voor een goede afhandeling van het gemelde (mogelijke) datalek.

Contactgegevens Privacy officer ICLON

Naam: Drs. C.M. den Hartog (Carla)
E-mail: privacy@iclon.leidenuniv.nl
Telefoon: 071-527 4978 / 071-527 4015

Mediatheek

Het ICLON heeft een mediatheek met een collectie op het gebied van voortgezet en hoger onderwijs. Naast relevante literatuur kun je er ook enkele werkplekken vinden.

Openingstijden: Maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.
Op maandag en vrijdag is de mediathecaris, Mariska Schouten, aanwezig. Zij kan bezoekers adviseren over de collectie.

Locatie: Willem Einthovengebouw, 3e etage, kamer A3.07

Computerfaciliteiten: Vier computerwerkplekken
Draadloos netwerk
Scanner en printer/copier

Website: <https://www.universiteitleiden.nl/iclon/organisatie/mediatheek>

4. Informatie over het praktijkdeel

Praktijkovereenkomst

Het praktijkdeel, of het nu in de vorm van een stage dan wel middels een baan wordt ingevuld, wordt beschreven in een formele overeenkomst tussen de opleiding en de school. Het ICLON stuurt 2 keer per jaar (in oktober en maart) via email een praktijkoverzicht van alle studenten (inclusief de bepalingen van het praktijkcontract) naar de betreffende schoolopleider/-coördinator met het verzoek dit te accorderen. Studenten hoeven dus in principe niet afzonderlijk een praktijkcontract te ondertekenen, tenzij dit vanuit de opleidingsschool vereist is.

De student legt wel de afspraken die gemaakt worden met de school over de concrete invulling van het praktijkdeel (aantal uren per week, onderbouw-/bovenbouwratio, gegevens van begeleiders, etc.) ter accordering via een jotform voor aan de supervisor. Na akkoord van de supervisor is de praktijkovereenkomst samen met een voldoende beoordeling van het functioneren van de student (conform de toetsing van Praktijk 1 en 2) het formele bewijs dat de student aan de wettelijke eisen voor het praktijkgedeelte heeft voldaan.

Studentactiviteiten tijdens het praktijkdeel

De student voert voor diverse studieonderdelen opdrachten uit in de praktijk en draagt in dit kader verantwoordelijkheid om de begeleiders op school over deze opdrachten en deadlines te informeren. De opdrachten kunnen bestaan uit:

- het observeren van lessen bij de begeleider(s) en/of diens collega's op school;
- het ontwerpen, uitvoeren, analyseren en evalueren van lessen;
- het ontwerpen van toetsen, het schrijven van leerteksten, het analyseren van schoolboeken en curricula, etc.;
- het bijwonen van vergaderingen en het deelnemen aan allerlei (schoolbrede) activiteiten, etc.;
- het voeren van gesprekken met (individuele) leerlingen, collega's, ouders, etc..

Om optimaal van deze activiteiten te kunnen leren, voert de student regelmatig gesprekken met zijn/haar begeleider over de planning en uitvoering van zijn/haar lessen en andere activiteiten.

Begeleiding tijdens het praktijkdeel

Wat kan de student van een schoolopleider/werkplekbegeleider verwachten?

- **Begeleiden en geven van feedback:** De schoolopleider/werkplekbegeleider maakt de student wegwijs binnen de schoolorganisatie en wijst op mogelijkheden om te observeren (bijv. bij collega's uit vaksectie), bezoekt frequent een les, geeft feedback op de inhoud van lesplannen, lessen/lesfragmenten van de student, observeert en bespreekt de lessen na, monitort en bespreekt de ontwikkeling van de student, etc.
- **Beoordelen:** De schoolopleider/werkplekbegeleider vormt een beeld van de ontwikkeling en competenties van de student aan de hand van de ICLON rubrics, stelt een conceptbeoordeling op en bespreekt deze met de ICLON supervisor (beoordeling Praktijk 1/2).
- **Vroeg signaleren van problemen in ontwikkeling van student:** Een (half) jaar is erg kort om te ontwikkelen tot startbekwaamheid. Daarom is het van belang dat de schoolopleider/werkplekbegeleider de student zeer snel (vanaf de 2e week)

mogelijkheden biedt om zelf leservaring op te doen (bijv. het geven van deellessen/lesfragmenten) en eventuele problemen of stagnaties in de ontwikkeling in een vroeg stadium met de supervisor van het ICLON te bespreekt.

Praktijkdagen

Alle studenten worden iedere maandag verwacht in Leiden voor onderwijs op het instituut. De resterende dagen zijn beschikbaar voor het praktijkdeel op de school en zelfstudie (bijv. opdrachten in het kader van supervisie en de andere onderdelen van de opleiding). Gemiddeld zijn studenten 2 tot 3 dagen op school (lintminor- en deeltijdstudenten: 1 tot 2 dagen). Studenten die gemiddeld 6 tot 8 uur per week lesgeven en observeren komen doorgaans aan het einde van de praktijkperiode niet in de problemen om aan de minimale eisen te voldoen. Het minimaal aantal klascontacturen en de verdeling over de klassen (onderbouw/bovenbouw) is weergegeven bij de vakbeschrijving van Praktijk 1 en Praktijk 2, zie hoofdstuk 7.

Contacten tussen schoolbegeleider(s) en supervisor

Iedere student krijgt vanuit het ICLON een supervisor toegewezen. Aan het begin van de praktijkperiode neemt de supervisor contact op met de schoolopleider/werkplekbegeleider om de samenwerking af te stemmen. De supervisor komt in principe 1 keer per half jaar op schoolbezoek.

Beoordeling van het praktijkdeel

Materialen en instructie voor beoordeling zijn te vinden op Blackboard en via de volgende link: www.iclon.nl/praktijk.

Regelingen en bepalingen

Voor het praktijkdeel zijn de randvoorwaarden vastgelegd in een aantal regelingen en bepalingen, nl. de Praktijkvoorwaarden Universitaire Lerarenopleiding. De studenten en de begeleiders van de studenten dienen op de hoogte zijn van deze praktijkvoorwaarden en op basis hiervan onderlinge afspraken te maken over de concrete invulling van het praktijkdeel (zie www.iclon.nl/praktijk).

Online informatie

De informatie over het praktijkdeel van de opleiding (inclusief een tijdlijn met opzet van de opleiding en een factsheet voor schoolopleiders/werkplekbegeleiders) is online beschikbaar via: www.iclon.nl/praktijk.

5. Curriculum Master Lerarenopleiding

De universitaire lerarenopleiding wordt aangeboden in twee varianten: een voltijdmasteropleiding van één jaar en een deeltijdmasteropleiding van twee jaar. Beide hebben een studielast van 60 EC (of 2x 30 EC als het om de deeltijdvariant gaat). De voltijdmasteropleiding start zowel in augustus/september als in januari/februari. De deeltijdmasteropleiding start in 2019-2020 alleen in september. Docenten die al in het bezit zijn van een onderwijsbevoegdheid (en voldoen aan de toelatingseisen) komen in aanmerking voor een verkort traject van de lerarenopleiding. De eindtermen van de masteropleiding zijn opgenomen in Bijlage I.

Hieronder vind je een beschrijving van het curriculum van de voltijdmasteropleiding, de deeltijdmasteropleidingen en de verkorte trajecten van de masteropleiding.

Voltijdmaster (60 EC)

<u>Semester 1</u>		<u>Semester 2</u>	
Leren en Instructie	3 EC	Innovatie in onderwijs ²	3 EC
Vakdidactiek 1	5 EC	Vakdidactiek 2	5 EC
Pedagogiek	5 EC	Vakdidactische verdieping	7 EC
Praktijk 1	17 EC	Praktijk 2	15 EC

Deeltijdmaster (2x 30 EC)

<u>Jaar 1</u>		<u>Jaar 2</u>	
Leren en Instructie	3 EC	Innovatie in onderwijs ²	3 EC
Vakdidactiek 1	5 EC	Vakdidactiek 2	5 EC
Pedagogiek	5 EC	Vakdidactische verdieping	7 EC
Praktijk 1	17 EC	Praktijk 2	15 EC

Verkorte trajecten master

EM2-traject

Doelgroep: studenten met een beperkte 2e graadsbevoegdheid (middels Educatieve minor/module; verwante vooropleiding)

Nominale duur traject: 1 semester (half jaar)

Curriculumonderdelen:

Leren en Instructie 2 / Innovatie in onderwijs ²	3 EC
Vakdidactiek 2	5 EC
Vakdidactische verdieping	7 EC
Praktijk 2	15 EC

² Het studieonderdeel 'Innovaties in Onderwijs' maakt deel uit van het curriculum (semester 2) voor studenten die in september 2019 met de Lerarenopleiding zijn begonnen. Studenten die in februari 2019 met de Lerarenopleiding zijn begonnen, volgen in het tweede semester van de opleiding (sept. 2019-jan. 2020) 'Leren en Instructie 2'. LET OP: voor verkorte trajecten en maatwerktrajecten kan dit afwijken, controleer hiervoor jouw opleidingsprogramma.

30 EC-traject

Doelgroep: studenten met een 2e graadsbevoegdheid (verwante vooropleiding)

Nominale duur traject: 1 semester (half jaar)

Curriculumonderdelen:

Vakdidactiek 1	3 EC (maatwerktraject in overleg met vakdidacticus)
Vakdidactiek 2	5 EC
Vakdidactische verdieping	7 EC
Praktijk 2	15 EC

32 EC-traject:

Doelgroep: studenten met een 2e graadsbevoegdheid (niet-verwante vooropleiding)

Nominale duur traject: 1 semester (half jaar) tot 2 semesters (1 jaar)

Curriculumonderdelen:

Vakdidactiek 1	5 EC
Vakdidactiek 2	5 EC
Vakdidactische verdieping	7 EC
Praktijk 2	15 EC

16 EC-traject

Doelgroep: studenten met een 1e graadsbevoegdheid (verwante vooropleiding)

Nominale duur traject: 1 semester (half jaar)

Curriculumonderdelen:

Vakdidactiek 1	3 EC (maatwerktraject in overleg met vakdidacticus)
Vakdidactiek 2	5 EC
Praktijk 2	8 EC (maatwerktraject in overleg met vakdidacticus)

6. Curriculum Educatieve minor en Educatieve module

De Educatieve minor en de Educatieve module worden aangeboden in twee varianten: een voltijdopleiding van één semester (blokmodel) en een deeltijdopleiding van twee semesters (lintmodel; start alléén in augustus), beide varianten met een studielast van 30 EC. De eindtermen van de Educatieve minor en Educatieve module zijn opgenomen in Bijlage II.

Educatieve minor in blokmodel (voltijd, 30 EC)

	startweek	maand 1	maand 2	maand 3	maand 4	maand 5
Leren en Instructie		3 EC				
Vakdidactiek		5 EC				
Pedagogiek		5 EC				
Praktijk		17 EC				

Educatieve minor in lintmodel (deeltijd, 30 EC)

	startweek	maand 1	maand 2	maand 3	maand 4	maand 5	maand 6	maand 7	maand 8	maand 9	maand 10	
Leren en Instructie		3 EC										
Vakdidactiek								5 EC				
Pedagogiek		5 EC										
Praktijk		17 EC										

Relatie met de eerstegraads lerarenopleiding

Studenten die de Educatieve minor (in combinatie met de bachelor) of de Educatieve module hebben afgerond, komen in aanmerking voor een verkort traject van 30 EC in plaats van 60 EC bij de eerstegraads lerarenopleiding (zie Hoofdstuk 5). NB: je moet wel aan de toelatingseisen van de eerstegraads lerarenopleiding voldoen, dus ook je vakmaster hebben behaald.

Studenten van de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen en studenten van de opleiding Biomedische Wetenschappen die de Educatieve minor of Educatieve module succesvol hebben afgerond, kunnen in de masteropleiding kiezen voor de zogenaamde *Education specialisation*. In deze specialisatie besteden studenten 60 EC aan vakstudie en 30 EC aan de lerarenopleiding. Daarnaast is dan nog 30 EC keuzeruimte over, die kan ingevuld worden in overleg met de studieadviseur van de masteropleiding.

7. Curriculumonderdelen

Leren en Instructie

Studielast 3 EC

Leerdoelen

De student kan met behulp van theorie over klassenmanagement en algemene didactiek lespraktijken van docenten analyseren en alternatieven formuleren..

Beschrijving

In Leren en Instructie worden theorieën op het gebied van klassenmanagement en algemene didactiek bestudeerd. Deze theorieën worden verbonden met de onderwijspraktijk van de studenten.

Werkvorm

Hoor/werkcolleges, en zelfstudie.

Toetsing

- Tentamen: aan de hand van een aantal casussen wordt getoetst of de student theorie kan gebruiken bij het analyseren van onderwijspraktijken (voor beoordelingscriteria, zie de studiewijzer, onderdeel L&I). Zie ook [Tentamendocument studenten ICLON voor het vak Leren & Instructie](#).
- Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 3 EC x 28 uur = 84 uur

Bijwonen college (1 uur + 8 bijeenkomsten van 1.45 uur):	15 uur
Vorbereiding colleges/Bestuderen literatuur:	42 uur
Vorbereiding voor toetsing:	24 uur
Toetsing:	3 uur

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

In dit studieonderdeel worden wetenschappelijke artikelen gebruikt waarmee studenten kennis maken met basisconcepten uit de onderwijskunde. In de colleges wordt o.a. stilgestaan bij de aard van het onderwijskundig onderzoek wat hieraan ten grondslag ligt. Tevens worden de belangrijkste concepten uit de gelezen artikelen gebruikt bij het analyseren van data uit de praktijk, zoals video opnamen van lessen, lesplannen of leerlingmateriaal.

Verplichte literatuur

- Reader 'Leren en Instructie 2019-2020'

Aanbevolen literatuur

- Janssen, F, Hulshof, H., & K. van Veen (2016). *Uitdagend gedifferentieerd vakonderwijs. Praktisch gereedschap om je onderwijsrepertoire te blijven uitbreiden*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link

(kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):

<https://wordpress2.iclon.nl/iclonboekenblog/wp-content/uploads/2016/03/uitdagendgedifferentieerdvakonderwijsdef.pdf>

Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).

Pedagogiek

Studielast 5 EC

Leerdoelen

- De student heeft inzicht in recente theorie met betrekking tot psychologie van de adolescentie en pedagogisch handelen in de klas en in de school.
- De student is in staat op een professionele manier gesprekken te voeren met leerlingen en ouders.
- De student is in staat inzichten uit de theorie met betrekking tot psychologie van de adolescentie en pedagogisch handelen in de klas en in de school en ervaringen uit de onderwijspraktijk aan elkaar te verbinden.

Beschrijving

Gerelateerd aan recente theorie over de psychologie van de adolescentie komt het pedagogisch handelen in de klas en in de school aan de orde. Daarnaast worden gespreksvaardigheden in relatie tot communicatie met leerlingen en ouders getraind.

Werkvorm

Werkcolleges en zelfstudie.

Toetsing

- Paper: aan de hand van een systematische benadering analyse van een casus over de eigen pedagogische praktijk (hierbij wordt het beoordelingsmodel casus pedagogiek gebruikt).
- Verslag: analyse eigen gespreksvaardigheden.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 5 EC x 28 uur = 140 uur

Contacttijd: 23 uur (1 uur + 8 uur + 8 x 1 uur en 45 minuten)

Vorbereiden werkcolleges: 35 uur (2 + 8 x 4 uur)

Opdracht adolescentiepsychologie (paper): 80 uur

Verslag gespreksvaardigheden: 3 uur

Onderzoek binnen curriculumderdeel

In dit studieonderdeel wordt een casus uit de eigen praktijk onderzocht. Met gebruikmaking van het model handelingsgericht werken worden een klas en daarbinnen een leerling beschreven vanuit verschillende ontwikkelingspsychologische perspectieven. Vervolgens worden er onderzoeksvragen geformuleerd en worden die beantwoord door de verzamelde gegevens vanuit een selectie uit de perspectieven te analyseren. Op basis van die analyse formuleert de student een handelingsadvies voor de betrokken docenten.

Literatuur

- Slot, W., & Aken, M. van. (25e druk, 2013), *Psychologie van de adolescentie*. Baarn: Thieme Meulenhoff. ISBN 9789006951424.

- Konig, A., (1995). *In gesprek met de leerling*. Educatieve Partners / KPC. ISBN 9040200327.

Vakdidactiek 1

Studielast 5 EC

Leerdoelen

- De student kan met behulp van bestaand lesmateriaal vaklessen ontwerpen en uitvoeren.
- De student heeft een didactisch repertoire ontwikkeld van eenvoudige varianten van activerende lessen.
- De student kan evalueren in hoeverre doelstellingen van zijn lessen zijn gerealiseerd en kan op basis hiervan zo nodig zijn handelen bijstellen.
- De student heeft op basis van onderwijservaring en vakdidactische theorieën, een vakdidactische praktijktheorie ontwikkeld en kan deze gebruiken voor het verantwoorden van de gegeven lessen en voor het formuleren en realiseren van voornemens op vakdidactisch gebied.

Beschrijving

In vakdidactiek 1 staat het maken van keuzes over het wat en hoe van vaklessen centraal, waarbij de student de cyclus doorloopt van ontwerpen, uitvoeren in de praktijk, evaluatie van lessen en theoretische analyse van de lessen. Voor de schoolvakken die zowel in onderbouw als bovenbouw worden gegeven staat in vakdidactiek 1 het geven van lessen in de onderbouw centraal. Bovendien ligt in vakdidactiek 1 het accent vooral op het ontwerpen en geven van eenvoudige varianten van activerende lessen aan de hand van het schoolboek.

Werkvorm

Werkcolleges, zelfstudie en uitproberen van lessen in de praktijk.

Toetsing

Beknopte beschrijving van de vakdidactische praktijktheorie en twee lessen, zo mogelijk in de onderbouw, van de student. De informatie over deze lessen bestaat uit:

- lesontwerp en evaluatie-instrumenten, inclusief vakdidactische verantwoording;
- evaluatieresultaten van leerlingen;
- video-opname van een les;
- vakdidactische analyse van een les met onderbouwde suggesties voor verbetering van de les.

Voor de toetsing wordt de rubric vakdidacticus gebruikt.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 5 EC x 28 uur = 140 uur

Bijwonen college: startdag vakdidactiek (= 4 uur) + 12 bijeenkomsten van 1 3/4 uur (= 21 uur) = 25 uur

Vorbereiden college, bestuderen literatuur en ontwerpen van en reflecteren op lessen: 12 bijeenkomsten x 5 uur = 60 uur

Overige opdracht (bijv. een extra scholingsdag bijwonen op vakdidactisch gebied, zoals landelijke LIO-dag): 8 uur

Maken vakdidactisch dossier = 47 uur

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

Bij vakdidactiek worden de verschillende fasen ontwerponderzoek voorbereid omdat op een systematische manier lessen worden ontworpen op basis van vakdidactische inzichten, deze lessen worden uitgevoerd en ook worden gegevens verzameld over leerproces en leereffecten. Enkele onderzoeksinstrumenten om zicht te krijgen op denken en leren van leerlingen worden gebruikt en besproken.

Literatuur

- Janssen, F, Hulshof, H., & K. van Veen (2016). *Uitdagend gedifferentieerd vakonderwijs. Praktisch gereedschap om je onderwijsrepertoire te blijven uitbreiden*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link (kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):
<http://wordpress2.iclon.nl/iclonboekenblog/wp-content/uploads/2016/03/uitdagendgedifferentieerdvakonderwijsdef.pdf>
Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).
- Janssen, F, Hulshof, H., & van Veen, K. (2019). *Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen? Een perspectiefgerichte benadering*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link (kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):
<https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/iclon/onderzoek/wat-is-echt-de-moeite-waard-om-te-onderwijzen.pdf>
Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).
- Wordt verder per schoolvak nader bekend gemaakt.

Praktijk 1

Studielast 17 EC

Leerdoelen

- De student is in staat om met name voor leerlingen in de onderbouw van havo, vwo en vmbo-t activerend vakonderwijs voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren, leerlingen te begeleiden, leerstof te ontwikkelen en in de schoolorganisatie te participeren.
- De student is in staat een veilige leeromgeving voor deze leerlingen tot stand te brengen.
- De student is in staat deze leerlingen te helpen de basiskennis en principes van het schoolvak eigen te maken en hen vertrouwd te maken met de manier waarop deze kennis en principes worden gebruikt in het dagelijkse leven en in de wereld van het werken.
- De student is in staat zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar te onderzoeken, te expliciteren en te ontwikkelen:
 - De student kan middels “modelgestuurd leren van succes” (MLS) theorie en praktijkkennis gebruiken om de eigen praktijkervaringen vanuit verschillende perspectieven te begrijpen en te analyseren.
 - De student kan de eigen professionele ontwikkeling beschrijven en evalueren en onderkent daarbij de invloed van en de wisselwerking tussen persoonlijke eigenschappen, kenmerken van het beroep en de specifieke context van de school.

Beschrijving

Praktijk 1 start aan het begin van de opleiding en beslaat de eerste helft van de opleiding. Praktijk 1 omvat A) **een praktijkdeel** bestaande uit minimaal 120 klascontacturen, waarvan de student ten minste 60 uren zélf (deel)lessen geeft en B) **supervisie** bestaande uit bijeenkomsten waarin studenten ervaringen uitwisselen en vanuit deze ervaringen een verbinding leggen met theorieën en modellen.

Voor het praktijkdeel (minimaal 120 klascontacturen) geldt dat minimaal 40* van de 60 uren die een student zelf lesgeeft in de onderbouw van havo, vwo en/of vmbo-t gegeven moeten worden (alleen van toepassing op de schoolvakken die zowel in onder- als bovenbouw worden gegeven).

Een aanstelling op een school voor Voortgezet Onderwijs kan als praktijkdeel (mee)tellen als de baan:

- een omvang heeft van minimaal 6 uren;
- zowel onder- als bovenbouw uren bevat (de bovenbouwuren zijn van belang voor het tweede deel van de opleiding);
- een minimale duur heeft van drie maanden.

Studenten die werkzaam zijn in het mbo of hbo kunnen **bij uitzondering** een aantal uren van hun baan laten meetellen voor de invulling van het praktijkdeel (doorgaans alleen Praktijk 2), indien zij beschikken over voldoende onderwijscompetenties met betrekking tot de reguliere doelgroep, de werkcontext (mbo/hbo) voldoet aan de randvoorwaarden van het praktijkdeel en uitvoering van de opdrachten voor de lerarenopleiding mogelijk maakt.

Zij moeten hiervoor eerst contact opnemen met hun supervisor en de coördinator beroepspraktijk.

In alle gevallen geldt dat er op school een adequate opleidingsstructuur moet zijn (d.i. begeleiding en beoordeling door ervaren en/of getrainde begeleiders op school) en dat de school lesbezoek door de supervisor (ICLON) toestaat.

Voor nadere informatie zie: hoofdstuk 4 *Informatie over het praktijkdeel*, Bijlage III *Praktijkvoorwaarden* en www.iclon.nl/praktijk voor Factsheet praktijkdeel en Tijdslijn praktijkdeel.

* Voor studenten van de Educatieve master geldt: voor Praktijk 1 geldt dat minimaal 20 (in plaats van de boven genoemde 40) van de 60 uren die een student zelf lesgeeft in de onderbouw van havo, vwo en/of vmbo-t gegeven moeten worden. Na afronding van de Educatieve Master (Praktijk 1+Praktijk 2) dient de student in totaal minimaal 40 uur te hebben lesgegeven in de onderbouw van havo/vwo en/of onderbouw en bovenbouw vmbo-t. Indien de student overstapt naar de Educatieve Module, kan pas een beperkte tweedegraads onderwijsbevoegdheid worden afgegeven, als minimaal 40 uur lesgegeven is in de onderbouw van havo/vwo en/of vmbo-t.

Werkvorm

- A) Praktijkdeel: Functioneren als docent waaronder verzorgen van onderwijs, observeren van lessen van collega's, voeren van gesprekken met leerlingen (en ouders), bijwonen van vergaderingen, deelnemen aan schoolactiviteiten en ontwerpen van lesmateriaal. Daarnaast voert de student gesprekken met de begeleider op school (SO/WPB) en met de supervisor (ICLON).
- B) Supervisie (ICLON): werkcolleges, intervisie en zelfstudie.

Toetsing

- A) Praktijkdeel: Toetsing en beoordeling van Praktijk 1 gebeurt op basis van 360° feedback (inhoud en specifieke opdrachten staan vermeld in de studiewijzer, onderdeel Praktijk 1) en een beoordelingsgesprek. Op basis van informatie over het functioneren van de student in de praktijk (van leerlingen, begeleiders op school (SO/WPB), schoolleiding) formuleert de supervisor een eindoordeel dat in het beoordelingsgesprek van Praktijk 1 met de begeleider op school (SO/WPB) en de student wordt besproken. De beoordeling vindt plaats aan de hand van alle rubrics, behalve die van vakdidactisch onderzoeker. Materialen en instructie voor beoordeling zijn te vinden op Blackboard of via de volgende link: <https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo/informatie-voor-scholen/begeleiding-en-beoordeling-praktijk>
- B) Supervisie: Verslagen waarin de eigen ontwikkeling en het functioneren in de praktijk wordt beschreven, geanalyseerd en geëvalueerd. Inhoud en specifieke opdrachten staan vermeld in de studiewijzer, onderdeel Supervisie. Bij de beoordeling wordt de rubric Professional gebruikt.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 17 EC x 28 uur = 476 uur

Stage: 405 uur

- 120 Klascontacturen, waarvan minimaal 60 uur zelf lesgeven (rest: observatie, surveilleren, excursie, huiswerkbegeleiding, etc.)
- 240 uur Lesvoorbereiding en lesevaluatie (o.a. met vakcoach)
- 20 uur Schoolactiviteiten (bv sectievergadering, ouderavond, nakijken)
- 25 uur Activiteiten in kader van ontwikkeldoelen Praktijk (bv voortgangsgesprekken, volgen van een specifieke ondersteunende training of module op school of op het ICLON, intervisie op school, etc.)

Bijwonen (werk)colleges: 28 uur

- Startweek: 12 uur
- 9 supervisiebijeenkomsten (1 uur en 3 kwartier): 16 uur

Voorbereiden werkcolleges: 18 uur (9x2)

- Zelfstudie Supervisie/Praktijk (inclusief voorbereiding bijeenkomsten Supervisie)

Toetsing: 25 uur

- 5 uur voor een 360 graden feedback Praktijk (Afnemen en verwerken VIL: 3 uur; Beoordeling begeleiders (beoordelingsformulier, lesobservatieformulieren, etc.): 1 uur; Beoordeling door student zelf: 1 uur)
- 20 uur voor 3 deelverslagen Supervisie, evt. gekoppeld aan een gesprek (Go/nogo: ca. 2 uur; Video-analyse: ca. 8 uur; Middenevaluatie: ca. 10 uur)

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

Tijdens supervisie leren studenten op een systematische en onderzoeksmatige manier praktijkervaringen te begrijpen en te analyseren.

In de praktijk worden bovendien in het algemeen de data verzameld voor de onderzoekjes die binnen de overige curriculumonderdelen plaats vinden.

Literatuur

- Ebbens & Ettekoven (2015), *Effectief leren: basisboek* (vierde druk), Noordhoff, ISBN 9789001873127
- Teitler, P.I. (2017), *Lessen in orde* (derde druk), Coutinho, ISBN9789046905531; de tweede druk uit 2016 is ook toegestaan.
- In de supervisiebijeenkomsten wordt ook gebruik gemaakt van literatuur die aangereikt wordt bij andere onderdelen, als *Leren & Instructie (Reader)*, *Vakdidactiek* en/of *Pedagogiek*.

Innovaties in Onderwijs

Studielast 3 EC

Let op

Dit studieonderdeel 'Innovaties in Onderwijs' maakt deel uit van het curriculum (semester 2) voor studenten die in september 2019 met de Lerarenopleiding zijn gestart. Studenten die in februari 2019 met de Lerarenopleiding zijn gestart, volgen in het tweede semester 'Leren en Instructie 2'.

Leerdoelen

- De student heeft kennis van factoren die van invloed zijn op effectieve onderwijsinnovaties.
- De student kan verbanden leggen tussen de (eigen) innovaties, collega docenten, schoolbeleid, landelijk onderwijsbeleid, (vak)inhoudelijke en algemeen onderwijswetenschappelijke kennis, visies op onderwijs en beroep, kennis over het onderwijsbeleid en -stelsel.
- De student is in staat om de innovaties en de verbanden tussen micro- meso- en macroniveau op een heldere beargumenteerde manier te presenteren.

Beschrijving

In het eerste deel van de opleiding heeft de student kennism gemaakt met inhoudelijke onderwijswetenschappelijke onderwerpen en vaardigheden opgedaan om eigen handelen te analyseren en innovaties in eigen onderwijspraktijk vorm te geven. In het vak Innovatie in Onderwijs (IO) wordt deze kennis en vaardigheden bestendigd, verdiept en verbreed. Innovaties in de eigen onderwijspraktijk, zoals nieuwe werkvormen, differentiatie in de klas en/of innovatieve beoordelingsvormen, worden gerelateerd aan onderwijsinnovaties binnen de sectie, de school en de nationale context.

Docenten komen in hun onderwijscarrière meerdere malen in aanraking met veranderingen in onderwijs. Deze veranderingen hebben te maken met het invoeren en gebruiken van nieuwe materialen (e.a. lesmethodes, IT technologieën, werkvormen), nieuwe lesaanpakken (e.a. formatieve beoordeling, team teaching), en nieuwe opvattingen over leren en doceren (e.a. transdisciplinair onderwijs, gepersonaliseerd leren). Blijvende innovaties in onderwijs zullen gevolgen hebben op alle niveaus (micro-, meso- en macroniveau), en ook op de gebruikte materialen, lesaanpakken en onderliggende opvattingen van docenten (cf. Fullan, 2007). Daarom is het van belang voor iedere docent om veranderingen in de eigen onderwijspraktijk te kunnen relateren aan de eigen opvattingen over leren en doceren, aan schoolbeleid en de nationale context.

Aan de hand van eigen geformuleerde ambities ten aanzien van de ontwikkeling als docent (bijv. geformuleerd tijdens middenevaluatie) en/of innovaties die voor de schoolcontext van belang zijn, stelt de student een plan op om de eigen kennis over een onderwijsinnovatie te verdiepen. Met onderwijsinnovatie wordt hier bedoeld iedere verandering die een docent doorvoert in de eigen onderwijspraktijk, zoals een nieuwe werkvorm, een nieuwe beoordelingsmanier, een nieuwe leeractiviteit en een aangepast handelingspatroon van de docent. Bij het opstellen en uitvoeren van het plan wordt de student uitgedaagd om de innovatie te relateren aan de eigen onderwijsvisie, visies van collega's, andere onderwijsinnovaties, schoolbeleid en landelijk onderwijsbeleid. Activiteiten kunnen bijvoorbeeld zijn het samen ontwikkelen van onderwijsonderdelen, het opstellen van onderwijsleerprotocollen, visiedocumenten, presentaties voor collega's en het

volgen van trainingen, modules en les- en schoolbezoeken. Idealiter staan de activiteiten, beschreven in het plan, in directe verband met de ontwikkelingen en onderwijsinnovaties op school waar de student stageloopt of werkt.

Aan het einde van het vak beschrijft de student in een referaat expliciet een visie op ontwikkeling in het onderwijs gerelateerd aan het gekozen onderwerp en zet dit in relatie tot onderwijswetenschappelijke literatuur, eigen onderwijs, schoolbeleid en indien relevant landelijk onderwijsbeleid.

Werkvormen

Individuele en groepsactiviteiten; school- en lesbezoeken; interventies in eigen klassen; bestuderen van literatuur.

Toetsing

De beoordeling van dit studieonderdeel vindt plaats in twee delen 1) het plan (voldaan/niet voldaan) en 2) het referaat (cijfer).

Studielast

Totale studielast 3 EC x 28 uur = 84 uur

Bijeenkomsten	28 uur
Lezen 20 pagina's Engels	12 uur
Schoolbezoeken/ Interventies/ aanvullende modules	24 uur
Referaat	20 uur

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

Onderwijswetenschappelijk onderzoek wordt in dit curriculumonderdeel gebruikt om reflectie op eigen ontwikkeling en eigen handelen te verdiepen. Tijdens een startdag en colleges worden, door middel van lezingen en het bestuderen van recente wetenschappelijke literatuur, de huidige wetenschappelijke kennis over de rol van de docent in onderwijsinnovaties besproken vanuit diverse perspectieven. Hiermee wordt een theoretische basis gelegd waaraan de student innovaties in de eigen lespraktijk, de eigen school en de nationale context kan verbinden.

Verplichte literatuur

Zie Studiegids (www.studiegids.leidenuniv.nl).

Leren en Instructie 2

Studielast 3 EC

Let op

Dit studieonderdeel 'Leren en Instructie 2' maakt deel uit van het curriculum (semester 2 van de opleiding; september 2019 t/m januari 2020) voor studenten die in februari 2019 met de Lerarenopleiding zijn gestart. Studenten die in september 2019 met de Lerarenopleiding zijn gestart, volgen in het tweede semester 'Innovaties in Onderwijs'. LET OP: voor verkorte trajecten en maatwerktrajecten kan dit afwijken, controleer hiervoor jouw opleidingsprogramma.

Leerdoelen

- De student kan verbanden leggen tussen landelijk onderwijsbeleid, schoolbeleid en het handelen van docenten in de schoolcontext, gebruikmakend van kennis over het onderwijsstelsel, visies op onderwijs en diversiteit.
- De student kan de eigen visie bepalen, expliciteren en onderbouwen ten aanzien van de implicaties van de toenemende diversiteit in de leerlingpopulatie.

Beschrijving

Leren en Instructie 2 richt zich op de verbreding en verdieping van de kennis van studenten op het gebied van klassenmanagement, algemene didactiek, en schoolorganisatie (mede afhankelijk van de leerbehoeften en praktijkervaringen van de studenten). Een rode draad door de bijeenkomsten is het thema diversiteit. Door te focussen op verschillende uitwerkingen van diversiteit ontwikkelen studenten kennis waarmee ze de deelname en betrokkenheid van alle leerlingen kunnen bevorderen. Door het thema ook vanuit een breder perspectief te bekijken krijgen studenten meer zicht op de relatie tussen de eigen onderwijspraktijk en schoolbeleid.

Werkvorm

Hoorcolleges, werkcolleges en zelfstudie.

Toetsing

Presentatie (voor beoordelingscriteria: zie studiewijzer).

Literatuur

- Ebbens & Ettekoven, *Effectief leren: basisboek*, Noordhoff, 2015 (vierde druk), ISBN 9789001873127
- Teitler, P.I. (2017), *Lessen in orde*, Coutinho, (derde druk), ISBN 9789046905531; de tweede druk uit 2013 is ook toegestaan
- Janssen, F, Hulshof, H., & K. van Veen (2016). *Uitdagend gedifferentieerd vakonderwijs. Praktisch gereedschap om je onderwijsrepertoire te blijven uitbreiden*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link (kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):
<http://wordpress2.iclon.nl/iclonboekenblog/wp-content/uploads/2016/03/uitdagendgedifferentieerdvakonderwijsdef.pdf>
Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).

- Diverse artikelen, afhankelijk van de gekozen thematiek.

Vakdidactiek 2

Studielast 5 EC

Leerdoelen

- De student kan een samenhangende serie vaklessen ontwerpen en geven.
- De student heeft een didactisch repertoire ontwikkeld van complexe varianten van activerende lessen.
- De student kent opvattingen over inrichting van het betreffende schoolvak en kan hierover een onderbouwde mening geven en vertalen naar zijn onderwijspraktijk.
- De student heeft op basis van onderwijservaring en vakdidactische theorieën, een vakdidactische praktijktheorie ontwikkeld en kan deze gebruiken voor het verantwoorden van de gegeven lessen en voor het formuleren en realiseren van voornemens op vakdidactisch gebied.

Beschrijving

Evenals in vakdidactiek 1 staat in vakdidactiek 2 het maken van keuzes over het wat en hoe van vaklessen centraal. In vakdidactiek 2 ligt het accent vooral op het ontwerpen, geven en evalueren van complexere activerende, samenhangende, lessen voor de bovenbouw aan de hand van eigen inzichten en opvattingen over goed vakonderwijs. Dit gebeurt aan de hand van de cyclus van ontwerpen, uitvoeren in de praktijk, evaluatie van lessen en theoretische analyse van de lessen.

Deelname aan de landelijke LIO-dag is verplicht. Studenten biologie gaan verplicht op veldwerkweek; de kosten hiervoor bedragen ongeveer €130,-.

Werkvorm

Werkcolleges, zelfstudie en uitproberen van lessen in de praktijk.

Toetsing

Beknopte beschrijving van de vakdidactische praktijktheorie en een samenhangende serie lessen (maximaal 4) in de bovenbouw, van de student. De informatie over de samenhangende lessenserie bestaat uit:

- lesontwerpen en evaluatie-instrumenten, inclusief vakdidactische verantwoording van lessen afzonderlijk en hun onderlinge samenhang;
- evaluatieresultaten van leerlingen;
- video-opname van 1 les;
- vakdidactische analyse van de les met onderbouwde suggesties voor verbetering van de les.

Voor de toetsing wordt de rubric vakdidacticus gebruikt.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 5 EC x 28 uur = 140 uur

Bijwonen college: 13 bijeenkomsten van 1 3/4 uur = 23 uur

Vorbereiden college, bestuderen literatuur en ontwerpen van en reflecteren op lessen: 13 bijeenkomsten x 5 uur = 65 uur

Overige opdracht (bijv. een extra scholingsdag bijwonen op vakdidactisch gebied, zoals landelijke LIO-dag)= 8 uur

Maken vakdidactisch dossier = 44 uur

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

Bij vakdidactiek worden de verschillende fasen ontwerponderzoek voorbereid omdat op een systematische manier lessen worden ontworpen op basis van vakdidactische inzichten, deze lessen worden uitgevoerd en ook worden gegevens verzameld over leerproces en leereffecten. Enkele onderzoeksinstrumenten om zicht te krijgen op denken en leren van leerlingen worden gebruikt en besproken.

Literatuur

- Janssen, F, Hulshof, H., & K. van Veen (2016). *Uitdagend gedifferentieerd vakonderwijs. Praktisch gereedschap om je onderwijsrepertoire te blijven uitbreiden*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link (kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):
<http://wordpress2.iclon.nl/iclonboekenblog/wp-content/uploads/2016/03/uitdagendgedifferentieerdvakonderwijsdef.pdf>
Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).
- Janssen, F, Hulshof, H., & van Veen, K. (2019). *Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen? Een perspectiefgerichte benadering*. Leiden/Groningen: UFB. Het boek is gratis beschikbaar als pdf via de volgende link (kopieer de link in je browser indien de hyperlink niet werkt):
<https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/iclon/onderzoek/wat-is-echt-de-moeite-waard-om-te-onderwijzen.pdf>
Een gedrukt exemplaar kan voor 11,50 euro (uitsluitend via pin-betaling) worden aangeschaft in de startweek van de opleiding, bij de balie van het ICLON (3e verdieping).
- Wordt verder per schoolvak nader bekend gemaakt.

Vakdidactische verdieping

Studielast 7 EC

Toegangseisen

Alleen toegankelijk voor studenten van de lerarenopleiding die Vakdidactiek 1 en Praktijk 1 hebben afgerond.

Leerdoelen

- Je kunt een onderwerp uit de eigen onderwijspraktijk vertalen naar hanteerbare en onderzoekbare vraagstellingen voor ontwerp-onderzoek
- Je kunt een geschikt onderzoeksontwerp en geschikte methoden van dataverzameling en data-analyse selecteren voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen
- Je kunt op basis van een goedgekeurd onderzoeksplan evaluaties uitvoeren en deze op academisch niveau beschrijven rond zelf ontworpen lessen en/of lesmateriaal

Beschrijving

Ten behoeve van de vakdidactische verdieping kiezen studenten een thema uit de didactiek van het eigen schoolvak waarin zij zich nader specialiseren. Elke student heeft al onderzoekservaring vanwege het doctoraal-of masteronderzoek, maar deze heeft veelal geen betrekking op de didactiek van het eigen schoolvak in de context van het voortgezet onderwijs. De student voert een praktijkgericht onderzoek uit rond de didactiek van het schoolvak, veelal toegespitst op een thema uit vakdidactiek 2. De vakdidactische verdieping wordt op basis van een goedgekeurd plan uitgevoerd. De student wordt begeleid door de (eigen) vakdidacticus en een onderzoeker. *

* WTP-studenten volgen dit vak binnen het WTP-programma en onder begeleiding van WTP-docenten (zie voor meer informatie de WTP-Studiegids: Specialization).

Werkvorm

Werkcolleges, zelfstudie en dataverzameling in de praktijk.

Toetsing

Vakdidactische these (verslag van de vakdidactische verdieping van maximaal 5000 woorden, exclusief referenties en bijlagen). Hierbij wordt de rubric vakdidactisch onderzoeker gebruikt.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

7 EC (7 x 28 uur = 196 uur)

- bijwonen en voorbereiden werkcolleges: 26 uur
- bestuderen literatuur, praktijkverkenning, ontwerp lesmaterialen en plan van aanpak: 80 uur
- uitvoeren evaluaties rond eigen lessen; verzamelen en analyseren van gegevens: 50 uur

- rapportage (concept vakdidactische these en eindversie compleet met bijlagen): 40 uur

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

In dit curriculumonderdeel wordt voortgebouwd op de bij vakdidactiek 1 en 2 besproken vakdidactische inzichten en bijbehorende wetenschappelijk artikelen. In de verschillende fasen van ontwerponderzoek komt onderzoek als volgt aan bod:

fase 1: exploratie van theoretische achtergronden in bestaande vakdidactische literatuur

fase 2: formuleren van ontwerpcriteria naar aanleiding van literatuur

fase 3: (formatieve) evaluaties m.b.v. onderzoeksinstrumenten als vragenlijsten, hardop denk protocollen, interviews, learner reports en inhoudsanalysen van leerlingwerk.

Fase 4: Kritische terugkoppeling van eigen onderzoeksuitkomsten en -opzet naar literatuur.

Literatuur (aanbevolen)

- Oost, H., & Markenhof, A. (2014). *Een onderzoek voorbereiden*. Amersfoort: Thieme Meulenhoff ISBN 9789006978131. Een eerdere versie volstaat ook.
- Plomp, T. (2009). *Educational design research: An introduction*. In T. Plomp & N. Nieveen (Eds.), *An introduction to educational design research*. Enschede: The Netherlands: Netherlands Institute for Curriculum Development.
- Berg, E. van den, Kouwenhoven, K. (2008). *Ontwerponderzoek in vogelvlucht*. *Velon*: tijdschrift voor lerarenopleiders, 29(4), 20-26. (te downloaden: http://www.lerarenopleider.nl/velon/ledensite/files/2008/12/29_4_3BergKouwenhoven.pdf)

Praktijk 2

Studielast 15 EC

Toegangseisen

Alleen toegankelijk voor studenten van de lerarenopleiding. Met Praktijk 2 kan alleen worden begonnen als Praktijk 1 is behaald.

Leerdoelen

- De student is in staat om met name voor leerlingen in de bovenbouw van havo en vwo activerend vakonderwijs voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren, leerlingen te begeleiden, leerstof te ontwikkelen en in de schoolorganisatie te participeren.
- De student is in staat een veilige leeromgeving voor deze leerlingen tot stand te brengen.
- De student is in staat deze leerlingen te helpen de basiskennis en principes van het schoolvak eigen te maken en hen vertrouwd te maken met de manier waarop deze kennis en principes worden gebruikt in het dagelijkse leven en in de wereld van het werken.
- De student is in staat zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar te onderzoeken, te expliciteren, en te ontwikkelen:
 - De student kan theorie en praktijkkennis gebruiken om eigen praktijkervaringen vanuit verschillende perspectieven te begrijpen en te analyseren en om het eigen handelen te sturen.
 - De student kan de eigen professionele ontwikkeling beschrijven en onderkent daarbij de invloed van en de wisselwerking tussen persoonlijke eigenschappen, kenmerken van het beroep en de specifieke context van de school. Hij/zij kan hier ook het meso- en macroniveau bij betrekken.

Beschrijving

Praktijk 2 bestaat uit de tweede helft van de opleiding. Praktijk 2 omvat A) **een praktijkdeel** bestaande uit minimaal 130 klascontacturen, waarvan de student ten minste 65 uren zélf (deel)lessen geeft en B) **supervisie** bestaande uit bijeenkomsten waarin studenten ervaringen uitwisselen en vanuit deze ervaringen een verbinding leggen met theorieën en modellen.

Voor het praktijkdeel (minimaal 130 klascontacturen) geldt dat de student ten minste 65 uren zélf (deel)lessen geeft, waarvan 45 in de bovenbouw van havo en vwo*.

Een aanstelling op een school voor Voortgezet Onderwijs kan als praktijkdeel (mee)tellen als de baan:

- een omvang heeft van minimaal 6 lessen;
- bovenbouw uren bevat (zie hierboven);
- een minimale duur heeft van drie maanden.

Studenten die werkzaam zijn in het mbo of hbo kunnen **bij uitzondering** een aantal uren van hun baan laten meetellen voor de invulling van het praktijkdeel (doorgaans alleen Praktijk 2), indien zij beschikken over voldoende onderwijscompetenties met betrekking tot de reguliere doelgroep, de werkcontext (mbo/hbo) voldoet aan de randvoorwaarden van het praktijkdeel en uitvoering van de opdrachten voor de lerarenopleiding mogelijk maakt.

Zij moeten hiervoor eerst contact opnemen met de supervisor en de coördinator beroepspraktijk.

In alle gevallen geldt dat er op school een adequate opleidingsstructuur moet zijn (d.i. begeleiding en beoordeling door ervaren en/of getrainde begeleiders op school) en dat de school lesbezoek door de supervisor (ICLON) toestaat.

* Na afronding van de Educatieve Master (Praktijk 1+ Praktijk 2) dient de student in totaal minimaal 40 uur te hebben lesgegeven in de onderbouw van havo/vwo en/of onderbouw en bovenbouw vmbo-t. Indien de student tijdens Praktijk 1 minder dan 40 uur les heeft gegeven in de onderbouw, dienen de lessen in de onderbouw tijdens Praktijk 2 aangevuld te worden tot totaal minimaal 40 uur.

Voor nadere informatie zie: hoofdstuk 4 *Informatie over het praktijkdeel*, Bijlage III *Praktijkvoorwaarden* en www.iclon.nl/praktijk voor Factsheet praktijkdeel en Tijdslijn praktijkdeel.

Werkvorm

- A) Praktijkdeel: Functioneren als docent waaronder verzorgen van onderwijs, observeren van lessen van collega's, voeren van gesprekken met leerlingen (en ouders), bijwonen van vergaderingen, deelnemen aan schoolactiviteiten en ontwerpen van lesmateriaal. Daarnaast voert de student gesprekken met de begeleider op school (SO/WPB) en met de supervisor (ICLON).
- B) Supervisie (ICLON): werkcolleges, intervisie en zelfstudie.

Toetsing

- A) Praktijkdeel: Toetsing en beoordeling van Praktijk 2 gebeurt op basis van 360° feedback (inhoud en specifieke opdrachten staan vermeld in de studiewijzer, onderdeel Praktijk 2) en een beoordelingsgesprek. Op basis van informatie over het functioneren van de student in de praktijk (van leerlingen, begeleiders op school (SO/WPB), schoolleiding) formuleert de supervisor een eindoordeel dat in het beoordelingsgesprek van Praktijk 2 met de begeleider op school (SO/WPB) en de student wordt besproken. De beoordeling vindt plaats aan de hand van alle rubrics, behalve die van vakdidactisch onderzoeker. Materialen en instructie voor beoordeling zijn te vinden op Blackboard of via de volgende link: <https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo/informatie-voor-scholen/begeleiding-en-beoordeling-praktijk>
- B) Supervisie: Verslagen waarin de eigen ontwikkeling en het functioneren in de praktijk wordt beschreven, geanalyseerd en geëvalueerd. Inhoud en specifieke opdrachten staan vermeld in de studiewijzer, onderdeel Supervisie. Bij de beoordeling wordt de rubric Professional gebruikt.

Voor de tentamendata zie het overzicht *Data beoordelingsmomenten en inleverdata producten*.

Studielast

Totale studielast 15 EC x 28 uur = 420 uur

Stage: 370 uur

- 130 klascontacturen, waarvan 65 uur zelf lesgeven (rest: observatie, surveilleren, excursie, toets afnemen, etc.)

- 195 uur Lesvoorbereiding en lesevaluatie (o.a. met vakcoach) – 65*3uur
- 20 uur Schoolactiviteiten (bv sectievergadering, ouderavond, toets of project ontwikkelen)
- 25 uur Activiteiten in kader van ontwikkeldoelen Praktijk (bv voortgangsgesprekken, volgen van een specifieke ondersteunende training of module op school of op het ICLON, intervisie op school, etc.)

Bijwonen werkcolleges: 9 uur

- 5 supervisiebijeenkomsten (1 uur en 3 kwartier)

Vorbereiden werkcolleges: 16 uur

- Zelfstudie Supervisie/Praktijk (inclusief voorbereiding bijeenkomsten Supervisie)

Toetsing: 25 uur

- 5 uur voor een 360 graden feedback Praktijk (Afnemen en verwerken VIL: 3 uur; Beoordeling begeleiders (beoordelingsformulier, lesobservatieformulieren, etc.): 1 uur; Beoordeling door student zelf: 1 uur)
- 20 uur voor 2 deelverslagen Supervisie, evt. gekoppeld aan een gesprek (Video-analyse: ca. 10 uur; Eindevaluatie: ca. 10 uur)

Onderzoek binnen curriculumonderdeel

Tijdens supervisie leren studenten op een systematische en onderzoeksmatige manier praktijkervaringen te begrijpen en te analyseren.

In de praktijk worden bovendien in het algemeen de data verzameld voor de onderzoekjes die binnen de overige curriculumonderdelen plaats vinden.

Literatuur

- Ebbens & Ettekoven (2015), *Effectief leren: basisboek* (vierde druk), Noordhoff, ISBN 9789001873127
- Teitler, P.I. (2017), *Lessen in orde* (derde druk), Coutinho, ISBN9789046905531; de tweede druk uit 2016 is ook toegestaan.
- In de supervisiebijeenkomsten wordt ook gebruik gemaakt van literatuur die aangereikt wordt bij andere onderdelen, als *Leren & Instructie (Reader)*, *Vakdidactiek en/of Pedagogiek*.

8. Relevante websites

www.universiteitleiden.nl/iclon

- Namen van medewerkers
- Contactgegevens
- Verdere algemene informatie over het ICLON

www.iclon.nl/lerarenopleiding

- Informatie over bijv. opleidingstrajecten en subsidies
- Namen van opleidingsscholen waar het ICLON mee samenwerkt

https://www.universiteitleiden.nl/iclon/lo/informatie-over-de-opleiding/informatie-voor-zittende-studenten

- Roosters en roosterwijzigingen

www.iclon.nl/praktijk

- Informatie over het praktijkdeel (baan/stage) van de opleiding

https://blackboard.leidenuniv.nl

- Blackboard (elektronische leeromgeving)

www.student.universiteitleiden.nl

Voor studentenvoorzieningen en –ondersteuning van de Universiteit Leiden:

- Frontoffice Studentenzaken: Studenteninformatiecentrum Plexus
- Student Support Services
- Studiekeuze- & loopbaanadviseurs en Career Service
- Workshops & trainingen
- Studentendecanen
- Studentenpsychologen
- Ombudsfunctionaris
- (Seksuele) Intimidatie
- Studentenstatuut

www.universiteitleiden.nl/sociale-wetenschappen/contact

Voor informatie over:

- openingstijden Pieter de la Courtgebouw
- openingstijden bibliotheek FSW
- gebruik kopieerapparaten
- verkoop onderwijsmaterialen Servicedesk
- computergebruik door studenten
- openingstijden restaurant

www.universiteitleiden.nl/iclon/docentprofessionalisering-voortgezet-onderwijs

- Professionalisering en nascholing voor docenten in het voortgezet onderwijs.

Bijlage I Eindtermen master Lerarenopleiding

Eindtermen van masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs³

De docent als professional

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar.

De docent als regisseur

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. In alle opzichten voor hemzelf, zijn collega's en vooral voor de leerlingen helder. En dat op een professionele, planmatige manier. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de leerlingen. Hij heeft ook voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met en van de leerlingen tot stand te brengen.

De docent als pedagoog

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen. Voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling. En dat op een professionele, planmatige manier.

De docent als vakdidacticus

De leraar voorbereidend hoger onderwijs moet de leerlingen helpen zich de basiskennis en principes van het schoolvak eigen te maken en vertrouwd te raken met de manier waarop deze kennis in het dagelijkse leven en in de wereld van het werken gebruikt wordt. Bovendien moet hij zijn leerlingen introduceren in de kennis, principes, onderzoekswijzen en toepassingen van de wetenschappelijke discipline(s) waaraan het schoolvak gerelateerd is. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar voorbereidend hoger onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet hij vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.

De docent als lid van de schoolorganisatie

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een

³ De actuele wettelijke bekwaamheidseisen aan leraren zijn ingedeeld in drie voor het leraarschap specifieke clusters van bekwaamheden: vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. (2017). Wijziging van het besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 2017(148).

Er wordt aangegeven dat leraren met de kennis en kunde ten aanzien van de deze drie clusters van bekwaamheden hun werk als leraar op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze kunnen verrichten. Dat doen zij niet alleen zelfstandig, maar ook als lid van de professionele onderwijsgemeenschap die zij samen met collega's vormen. Uit deze bekwaamheidseisen kan verder worden afgeleid dat de wetgever het combineren van de verschillende clusters van bekwaamheden als de kern van het leraarschap ziet. De ICL benadrukt daarin de gerichtheid op het leren en de vorming van leerlingen als de kern van het leraarschap, en verwacht daarnaast van leraren dat zij met collega's, vanuit een academische en onderzoekende houding, een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onderwijs en het functioneren van de schoolorganisatie. Uit *domeinspecifiek referentiekader voor de universitaire Lerarenopleidingen*, versie 2019.

professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat van zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de leerlingen en bij zijn school.

De docent als vakdidactische onderzoeker

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid als onderzoeker/specialist/ontwikkelaar. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om op grond van zijn wetenschappelijke achtergrond een bijdrage te leveren aan de systematische verdieping van verschillende aspecten van de verschillende rollen van de docent in de school.

Bijlage II Eindtermen Educatieve minor en Educatieve module⁴

De docent als professional

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar.

De docent als regisseur

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. In alle opzichten voor hemzelf, zijn collega's en vooral voor de leerlingen helder. En dat op een professionele, planmatige manier. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de leerlingen. Hij heeft ook voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met en tussen de leerlingen tot stand te brengen.

De docent als pedagoog

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen. Voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling. En dat op een professionele, planmatige manier.

De docent als vakdidacticus

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t moet de leerlingen helpen zich de basiskennis en principes van het schoolvak eigen te maken en vertrouwd te raken met de manier waarop deze kennis in het dagelijkse leven en in de wereld van het werken gebruikt wordt.

De docent als lid van de schoolorganisatie

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat van zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

De leraar onderbouw havo/vwo en vmbo-t onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de leerlingen en bij zijn school.

⁴ De actuele wettelijke bekwaamheidseisen aan leraren zijn ingedeeld in drie voor het leraarschap specifieke clusters van bekwaamheden: vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. (2017). Wijziging van het besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 2017(148).

Er wordt aangegeven dat leraren met de kennis en kunde ten aanzien van de deze drie clusters van bekwaamheden hun werk als leraar op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze kunnen verrichten. Dat doen zij niet alleen zelfstandig, maar ook als lid van de professionele onderwijsgemeenschap die zij samen met collega's vormen. Uit deze bekwaamheidseisen kan verder worden afgeleid dat de wetgever het combineren van de verschillende clusters van bekwaamheden als de kern van het leraarschap ziet. De ICL benadrukt daarin de gerichtheid op het leren en de vorming van leerlingen als de kern van het leraarschap, en verwacht daarnaast van leraren dat zij met collega's, vanuit een academische en onderzoekende houding, een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onderwijs en het functioneren van de schoolorganisatie. Uit *domeinspecifiek referentiekader voor de universitaire Lerarenopleidingen*, versie 2019.

Bijlage III Praktijkvoorwaarden Universitaire Lerarenopleiding

Artikel 1

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- universiteit: de Universiteit Leiden
- opleiding: de universitaire lerarenopleiding in een bepaald schoolvak te verzorgen door het ICLON (Interfacultair Centrum voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Nascholing)
- praktijkdeel: het verplichte praktijkdeel, bedoeld in artikel 16.10 WHW. Het praktijkdeel kan zowel in de vorm van een stage als een betaalde aanstelling worden ingevuld.

Artikel 2

1. De student wordt vanuit de school begeleid door de schoolopleiders (BOSsen) en werkplekbegeleiders (vakcoaches). De taak van de begeleider bestaat uit het in samenwerking met het ICLON samen met de student vormgeven van het praktijkdeel van de opleiding. De begeleidingsactiviteiten betreffen onder andere:
 - het maken van afspraken met de student aan het begin van het praktijkdeel over de invulling van het praktijkdeel, waaronder afspraken over aantal uren en klassen (de specificatie van het aantal praktijkmomenten is vastgelegd in de studiegids).
 - het voeren van begeleidingsgesprekken, waaronder voor- en nabespreken van door de student gegeven lessen;
 - het in de gelegenheid stellen van de student om een aantal lessen te observeren en na te bespreken.;
 - het bewaken van het leerproces van de student;
 - het begeleiden van de student bij het samenstellen van gevraagde producten;
 - het mogelijk maken van activiteiten van de student binnen de schoolorganisatie;
 - het bijdragen aan de verslaglegging over de ontwikkeling van de student;
 - het onderhouden van contacten met de supervisor;
 - het samen met de supervisor beoordelen van de student.
2. De student wordt vanuit het ICLON begeleid door de supervisor. De begeleidingstaken in relatie tot het praktijkdeel betreffen onder andere:
 - het zorgdragen voor een goede voorbereiding van de student op het praktijkdeel;
 - het mede begeleiden van de student tijdens het praktijkdeel d.m.v. op de universiteit verwerken van op school opgedane ervaringen, alsmede het mede observeren en nabespreken van door de student gegeven lessen (eventueel aan de hand van video-opnamen);
 - het bewaken van het leerproces van de student;
 - het onderhouden van contacten met de begeleider op school;
 - het samen met de schoolopleider beoordelen van de student.

Artikel 3

De school stelt de student in de gelegenheid om het instituutsgedeelte van de lerarenopleiding te volgen door hem gedurende de hele opleiding op de maandag vrij te roosteren.

Artikel 4

De minimale duur van het praktijkdeel bedraagt tenzij anders overeengekomen 3 maanden.

Artikel 5

De school zorgt ervoor dat de student het vereiste aantal uren zoals vastgesteld in de Studiegids kan realiseren.

Artikel 6

De student is tijdens zijn aanwezigheid in de school verantwoording verschuldigd aan de leiding van de school.

Artikel 7

De student is gehouden geheim te houden datgene wat hem tijdens het praktijkdeel als vertrouwelijk wordt meegedeeld alsmede de informatie die hem ter beschikking komt en waarvan hij het vertrouwelijke karakter hoort te begrijpen.

Artikel 8

1. De student respecteert tijdens het praktijkdeel de levensbeschouwelijke grondslag en/ of onderwijskundige identiteit van de school.
2. De student neemt tijdens het praktijkdeel de in het belang van de orde, veiligheid en gezondheid gegeven regels, voorschriften en aanwijzingen die in de school gelden in acht.

Artikel 9

Indien student, schoolopleider of supervisor door ziekte of andere dringende omstandigheden verhinderd is aan de aan de praktijk gekoppelde verplichtingen te voldoen, deelt hij/ zij dit zo spoedig mogelijk mee aan de beide andere betrokkenen. In overleg tussen betrokkenen wordt nagegaan of en zo ja hoe alsnog aan de praktijkverplichting invulling kan worden gegeven.

Artikel 10

Geschillen tussen de partijen, zowel tussen schoolopleider, de supervisor en de student, als ook van feitelijke of juridische aard, welke uit deze overeenkomst voortvloeien en waarover partijen niet op een andere wijze binnen een redelijke termijn overeenstemming hebben bereikt, worden voorgelegd aan een bemiddelingscommissie ingesteld door de school en het ICLON. In geval bemiddeling niet mogelijk is gebleken wordt het geschil ter beslissing voorgelegd aan het bestuur van het ICLON.

Bijlage IV Rubrics ICLON Lerarenopleiding

Zie ook hoofdstuk 3 *Informatie over de opleiding* 'Toelichting beoordeling en rubrics'

RUBRICS ICLON LERARENOPLEIDING

Rubric Regisseur

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Sturen	Het nemen van de leiding en het bieden van structuur lukt vaak niet.	Neemt de leiding en biedt structuur, incidenteel lukt dat niet.	Neemt de leiding en biedt structuur, maar moet zich daar wel voor inspannen.	Het nemen van de leiding en het bieden van structuur kost geen inspanning. De leerlingen accepteren deze leiding als vanzelfsprekend.
Helpen en Begrijpen	Toont zich in de omgang met leerlingen gespannen.	Gaat op een vriendschappelijke manier met leerlingen om. Is nog teveel leerling met de leerlingen.	Toont zorg en belangstelling voor de leerlingen en is benaderbaar.	Toont zorg en belangstelling voor de leerlingen. De docent is iemand die door leerlingen in vertrouwen wordt genomen.
Ruimte bieden	Leerlingen gaan hun eigen gang of leerlingen hebben juist helemaal geen ruimte voor inbreng.	Staat open voor suggesties van de leerlingen.	Houdt rekening met de wensen en behoeften van leerlingen.	Houdt rekening met de wensen en behoeften van leerlingen en geeft hen eigen verantwoordelijkheid.
Normen en regels stellen en handhaven	Beroept zich op de regels over wat wel en niet kan. Corrigeert aarzelend of helemaal niet, of grijpt juist overdreven in.	Maakt duidelijk wat wel en niet kan in de klas. Corrigeert meestal wel, maar soms gebeurt dat nog wat aarzelend.	Maakt duidelijk wat wel en niet kan in de klas. Corrigeert tijdig zonder te overdrijven. Over het algemeen heeft dat het gewenste effect.	Het is duidelijk en vanzelfsprekend wat wel en niet kan in deze klas. Corrigeert de leerlingen goed getimed en op een evenwichtige manier. Daardoor lijkt het meestal bijna terloops te gebeuren.
Argumentatie	Legt de schuld voor ordeproblemen bij de leerlingen.	Herkent de invloed van het eigen gedrag op communicatiepatronen in de klas. Ziet op basis van de theorie gevolgen van verschillende manieren van omgang met leerlingen.	Ziet hoe het eigen gedrag de communicatiepatronen in de klas beïnvloedt en kan dat verbinden aan theorie. Formuleert op basis daarvan voornemens.	Ziet hoe het eigen gedrag, ook op lange termijn, communicatiepatronen in de klas beïnvloedt en kan dat aan de hand van theorie verwoorden. Formuleert op basis daarvan doelen en kiest een genuanceerde benadering van de leerlingen om die doelen te bereiken.

Rubric Vakdidacticus

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Leerdoelen	Heeft geen, onduidelijke of onhaalbare doelen voor leerlingen.	Heeft voor de leerlingen haalbare doelen.	Heeft voor de leerlingen haalbare en toetsbare doelen, en heeft daarbij voor ogen welke leeractiviteiten van leerlingen verwacht worden om die doelen te realiseren.	Heeft voor de leerlingen haalbare en toetsbare doelen en heeft daarbij voor ogen welke leeractiviteiten van leerlingen verwacht worden om die doelen te realiseren. Houdt daarbij rekening met verschillen tussen de leerlingen.
Behandelen van de leerstof	Geeft geen betekenis aan vakbegrippen en legt geen verbanden.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leefwereld van de leerlingen.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leerwereld van de leerlingen. Is zich bewust van problemen die zich vaak voordoen bij het leren van vakinhouden en houdt daar rekening mee in de lesopzet.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leerwereld van de leerlingen. Is zich bewust van problemen die zich vaak voordoen bij het leren van vakinhouden en houdt daar rekening mee in de lesopzet. Gaat in de les na in hoeverre zich bij de leerlingen daadwerkelijk misconcepties ontwikkelen en gebruikt dan meerdere strategieën om hier flexibel, snel en adequaat op in te spelen.

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Leerproces	Organiseert leerprocessen van leerlingen onvoldoende. Evalueert niet of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid.	Organiseert leerprocessen die in principe tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid.	Organiseert leerprocessen die tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Signaleert wanneer dat niet lukt en past werkwijze dan aan. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid en kiest voor het evalueren de meest geschikte instrumenten.	Organiseert leerprocessen die tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Bouwt activiteiten in om in een vroeg stadium te kunnen signaleren wanneer dat dreigt niet te lukken en past eventueel snel en adequaat werkwijze aan. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid en kiest daarvoor de meest geschikte instrumenten. Kan zelf instrumenten ontwerpen.
Werkvorm	Gebruikt een beperkt aantal werkvormen, ook als andere werkvormen voor de hand zouden liggen.	Gebruikt werkvormen die in principe tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. De uitvoering is soms nog niet zoals beoogd.	Gebruikt uiteenlopende werkvormen die gegeven de doelen functioneel zijn en voert die uit zoals beoogd.	Heeft een breed repertoire aan werkvormen. Gebruikt een breed repertoire van functionele werkvormen en voert die goed uit. Kan flexibel en snel van werkvorm wisselen indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven en kan deze keuzes onderbouwen
Argumentatie	Kan niet verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd en wat dat heeft opgeleverd.	Kan verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd.	Kan op basis van de behandelde theorie verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd. Ziet alternatieven.	Heeft overzicht over de relevante theorie en kan op basis daarvan beargumenteren welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd. Overziet alternatieven en kan verwoorden waarom die meer of minder geschikt zijn.

Rubric Pedagoog

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Recht doen aan cognitieve, sociaal-emotionele, culturele en biologische verschillen tussen leerlingen.	Heeft geen oog voor de verschillen tussen leerlingen of voor het belang daarvan.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen en probeert daar ook rekening mee te houden.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen en anticipeert daar op.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen, anticipeert daarop, en speelt daar flexibel en adequaat op in.
Creëert een veilige leeromgeving waarin leerlingen zich leren ontwikkelen tot autonome, sociaal competente lerenden.	Heeft geen oog voor het belang van een veilige leeromgeving.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling, dat leerlingen inbreng kunnen en durven hebben. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Neemt, indien nodig, initiatief om er voor te zorgen dat leerlingen respectvol met elkaar omgaan zodat de sfeer verbetert.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling dat leerlingen verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen voor hun eigen leerproces. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Analyseert de sociale processen tussen de leerlingen en stuurt die, indien nodig en eventueel met hulp, op basis van die analyse planmatig bij. Leerlingen leren daarbij hun eigen aandeel in die processen te zien en hun communicatie te verbeteren.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling dat leerlingen verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen voor hun eigen leerproces. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en heeft inzicht in de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Analyseert de sociale processen tussen de leerlingen en onderzoekt de achtergronden daarvan. Stuurt die, indien nodig, op basis daarvan planmatig bij. Leerlingen leren daarbij hun eigen aandeel in die processen te zien en hun communicatie te verbeteren.

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Bevorderen van waarde-ontwikkeling	Geeft leerlingen geen ruimte om de eigen opvattingen naar voren te brengen.	Stimuleert leerlingen te praten over hun opvattingen en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.	Helpt leerlingen hun mening te vormen en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.	Helpt leerlingen hun mening te vormen, die beargumenteerd onder woorden te brengen, en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.
Recht doen aan invloed identiteit-ontwikkeling op leerproces van leerlingen	Heeft geen notie van invloeden van de identiteit-ontwikkeling op het functioneren van leerlingen.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en houdt daar ook rekening mee.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en anticipeert daar planmatig op. Overlegt met collega's en/of ouders indien zich problemen voordoen.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en anticipeert daar planmatig op. Gaat adequaat om met eventuele problemen in overleg met collega's en ouders.
Argumentatie: verantwoorden van pedagogisch handelen	Heeft geen notie van de eigen pedagogische opvattingen en de invloed daarvan op het eigen pedagogisch handelen en op het leren van leerlingen.	Verwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen pedagogisch handelen en maakt daarbij gebruik van de beschikbare theorie.	Verwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen pedagogisch handelen. Ziet ook de alternatieven en kan met behulp van de theorie de eigen keuzes verantwoorden.	Verwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen handelen. Ziet ook de alternatieven en kan met behulp van de theorie de eigen keuzes verantwoorden en stelt deze ter discussie. Draagt actief bij aan de ontwikkeling van de pedagogische visie op de school en bediscussieert de implicaties daarvan voor het functioneren van leerlingen.

Rubric Lid Schoolorganisatie

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Samenwerking binnen schoolorganisatie als vakdocent	Neemt deel aan vakoverleg als toehoorder.	Neemt actief deel aan vakoverleg: praat mee over onderwerpen die betrekking hebben op klassen waar student zelf lesgeeft.	Neemt proactief deel aan vakoverleg: draagt onderwerpen aan ter bespreking en/of stelt kritische vragen.	Neemt proactief deel aan vakoverleg: draagt onderwerpen aan ter bespreking en/of stelt kritische vragen met als doel de verbetering/ontwikkeling van het vakonderwijs in de school.
Samenwerking binnen schoolorganisatie als teamspeler	Neemt niet deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.).	Neemt deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.) als toehoorder.	Neemt actief deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.).	Initieert en/of is mede verantwoordelijk voor de organisatie van schoolbrede activiteiten.
Zichtbaarheid binnen de schoolorganisatie	Is alleen op school aanwezig voor het geven van de eigen lessen + observaties. Is voornamelijk te vinden in het leslokaal en/of de vaksectieruimte. Heeft vrijwel alleen contact met de eigen begeleider(s).	Is zichtbaar op verschillende plekken in de school (aula, docentenkamer, etc.) en benut pauzemomenten voor contacten met collega's.	Is indien nodig bereid om dagdelen buiten het eigen lesrooster op school te zijn. Initieert zelf contacten met docenten buiten de eigen sectie/cluster.	Is met enige regelmaat ook op school op dagdelen buiten het eigen lesrooster. Heeft een eigen netwerk van collega's binnen de schoolorganisatie.
Visie op kwaliteit en inrichting onderwijs	Is niet of nauwelijks op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en/of de gevolgen hiervan voor de inrichting van schoolorganisaties.	Is op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie.	Is op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie. Ziet op basis hiervan consequenties voor zichzelf en de eigen lespraktijk.	Verdiept zich (zelfstandig) in verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie. Kan op basis hiervan verantwoorde keuzes maken die zijn eigen functioneren verbeteren.

Rubric Vakdidactisch Onderzoeker

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> - neemt weinig eigen initiatief - bereidt een begeleidingsgesprek niet voor - verwerkt suggesties niet adequaat 	<ul style="list-style-type: none"> - neemt af en toe het initiatief - bereidt zich voor op een begeleidingsgesprek - verwerkt suggesties 	<p>Doet het onderstaande overwegend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - houdt initiatief tijdens het onderzoeksproces - vraagt op een efficiënte en adequate manier om feedback - verwerkt suggesties en communiceert daarover transparant 	<p>Doet het onderstaande consistent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - houdt initiatief tijdens het onderzoeksproces - vraagt op een efficiënte en adequate manier om feedback - verwerkt suggesties en communiceert daarover transparant
Probleemstelling en theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - de probleemstelling is niet relevant voor het functioneren van de student / vakdocenten en/ of de ontwikkeling van vakonderwijs - de geringe verwijzingen naar theorie vormen geen theoretisch kader - de samenhang tussen probleemstelling en gebruikte theorie is onduidelijk - ontwerpcriteria niet duidelijk geformuleerd 	<ul style="list-style-type: none"> - de probleemstelling is relevant voor het functioneren van de student / vakdocenten en/ of de ontwikkeling van vakonderwijs. - het theoretisch kader is beperkt qua omvang en uitwerking - er is enige samenhang tussen probleemstelling en theoretisch kader - ontwerpcriteria hangen enigszins samen met theoretisch kader 	<ul style="list-style-type: none"> - de probleemstelling is relevant voor het functioneren van de student / vakdocenten en/ of de ontwikkeling van vakonderwijs - het theoretisch kader is relevant, behoorlijk van omvang en zet theoretische inzichten op een rij - de samenhang tussen probleemstelling en theoretisch kader is voldoende - samenhang ontwerpcriteria met theoretisch kader is voldoende 	<ul style="list-style-type: none"> - de probleemstelling is relevant voor het functioneren van de student / vakdocenten en tevens voor de ontwikkeling van vakonderwijs - het theoretisch kader is relevant, breed van omvang, en bespreekt theoretische inzichten kritisch en met diepgang - de samenhang tussen probleemstelling en theoretisch kader is goed - ontwerpcriteria vloeien logisch voort uit theoretisch kader

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Methode	- de gekozen lesmaterialen of ontwikkelde instrumenten zijn onduidelijk in relatie tot of passen niet bij de probleemstelling	- het beschreven lesmateriaal past redelijk goed bij de ontwerpcriteria - de instrumenten zijn duidelijk beschreven en passen redelijk bij de probleemstelling - het is grotendeels navolgbaar hoe gegevens zijn verzameld / het ontwerp tot stand is gekomen - het is grotendeels navolgbaar hoe de gegevens (en/of het ontwerp) zijn geanalyseerd	- de instrumenten zijn duidelijk beschreven en passen goed bij de probleemstelling De methode voldoet overwegend aan de volgende criteria: - het beschreven lesmateriaal past goed bij de ontwerpcriteria - de methode van gegevensverzameling is helder beschreven - de manier waarop de gegevens zijn geanalyseerd is helder beschreven	- de instrumenten zijn duidelijk beschreven en passen goed bij de probleemstelling De methode voldoet volledig aan de volgende criteria: - het beschreven lesmateriaal past goed bij de ontwerpcriteria - de methode van gegevensverzameling/ is helder beschreven - de manier waarop de gegevens zijn geanalyseerd is helder beschreven
Resultaten en Conclusie	- de resultaten zijn onduidelijk en/of onvolledig beschreven - de conclusie volgt niet duidelijk uit de resultaten	- de resultaten zijn redelijk helder beschreven - de conclusie is verdedigbaar op basis van resultaten	- de resultaten zijn helder beschreven - de conclusie is helder en afgewogen op basis van resultaten en er is een voldoende terugkoppeling naar het gebruikte theoretisch kader - er is sprake van enige reflectie op de gebruikte methode en de gerapporteerde resultaten	- de resultaten zijn helder beschreven - de conclusie is helder en afgewogen op basis van resultaten en deze worden op een goede wijze gepositioneerd in het gebruikte theoretisch kader - de waarde van de gebruikte methode en de gerapporteerde resultaten wordt op een kritische wijze en systematisch besproken

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - de rapportage is niet helder gestructureerd - de rapportage bevat veel tekstuele onduidelijkheden - de rapportage is onevenwichtig - de rapportage voldoet niet aan de eis van 5000 woorden (excl. bijlagen) - de rapportage maakt niet duidelijk wat het ontwerponderzoek heeft bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van de student Bij samenwerking: <ul style="list-style-type: none"> - het verslag maakt de individuele bijdragen van de studenten onvolledig duidelijk 	<ul style="list-style-type: none"> - de rapportage heeft een heldere structuur - de rapportage bevat weinig tekstuele onduidelijkheden - de rapportage is hier en daar wat onevenwichtig - de rapportage voldoet aan de eis van 5000 woorden - de rapportage maakt duidelijk wat het ontwerponderzoek heeft bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van de student Bij samenwerking: <ul style="list-style-type: none"> - het verslag maakt de individuele bijdrage van de studenten volledig transparant 	<ul style="list-style-type: none"> - de rapportage is bondig, helder en consistent - de rapportage voldoet aan de eis van 5000 woorden - de rapportage maakt duidelijk wat het ontwerp-onderzoek heeft bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van de student Bij samenwerking: <ul style="list-style-type: none"> - het verslag maakt de individuele bijdrage van de studenten volledig transparant 	<ul style="list-style-type: none"> - de rapportage is bondig, helder en consistent - de rapportage is van een zodanige kwaliteit dat publicatie ervan kan worden overwogen - de rapportage voldoet aan de eis van 5000 woorden - de rapportage maakt duidelijk wat het ontwerponderzoek heeft bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van de student Bij samenwerking: <ul style="list-style-type: none"> - het verslag maakt de individuele bijdrage van de studenten volledig transparant

Rubric Professional

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Omgaan met feedback	Stelt zich verdedigend op.	Gebruikt feedback als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.	Vraagt actief aan verschillende betrokkenen feedback als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.	Vraagt actief en systematisch om feedback van alle betrokkenen (360°-feedback) als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.
Terugkijken op ervaringen en analyseren daarvan	Beschrijft ervaringen, somt op.	Beschrijft en evalueert ervaringen (dwz. gaat na of doelen gehaald zijn) en zoekt naar redenen of verklaring.	Beschrijft en evalueert systematisch eigen ervaringen. Signaleert inconsistenties .	Beschrijft en evalueert systematisch eigen ervaringen. Signaleert inconsistenties en analyseert ervaringen vanuit verschillende invalshoeken.
Gebruik van bronnen	Maakt geen gebruik van theorie en van praktijkkennis van collega's.	Gebruikt min of meer toevallig theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.	Gebruikt systematisch aangereikte theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.	Zoekt zelfstandig en actief naar theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.
Bewustwording van ontwikkeling	Kan sterke en zwakke kanten niet onderscheiden.	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden.	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden en kan op basis daarvan eigen ontwikkeling richting geven.	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden en kan op basis daarvan eigen ontwikkeling richting geven en vervolgens evalueren of dat gelukt is.
Verantwoordelijkheid nemen voor eigen professionele ontwikkeling	Neemt geen verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling.	Neemt na aansporing verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling. Zorgt voor voldoende tijd daarvoor.	Neemt zelf verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling, zorgt voor voldoende tijd en plant vooruit. Erkent eigen rol hierin.	Werkt systematisch en planmatig aan eigen professionele ontwikkeling, zorgt actief voor tijdplanning en evenwichtige verdeling van de werkbelasting. Onderkent eigen rol en zoekt naar mogelijkheden ter verbetering.

	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Niveau 4</i>
Opvattingen onderzoeken en expliciteren	Heeft geen notie van de eigen opvattingen en ziet het belang van expliciteren niet in.	Kan met hulp eigen opvattingen onderzoeken en expliciteren.	Onderzoekt en expliciteert zelfstandig eigen opvattingen die van belang zijn voor invullen eigen leraarschap.	Onderzoekt en expliciteert zelfstandig eigen opvattingen die van belang zijn voor invullen van eigen leraarschap. Initieert gesprek daarover en stelt ze ter discussie.